

The Conflict between the United States and China in the Far East and Its Security Implications in the Military Sphere for the Islamic Republic of Iran

Ehsan Kiani Raouf^{*}, Esmail Shafiee Sarvestani^{}**

Bashir Esmaili^{*}**

Abstract

The conflict between the United States and China in the Far East has had significant implications for the balance of power and regional security. This study examines how the U.S.-China conflict affects Iran's national security, particularly in the military domain. The main hypothesis suggests that intensified military competition between the U.S. and China leads to increased military cooperation between Iran and China and the development of Iran's defense capabilities. In this context, Iran has sought to enhance its national security against external threats, particularly U.S. pressures, by strengthening its naval forces in the Persian Gulf and the Gulf of Oman and advancing its military technologies. This research employs a qualitative analysis of documents and academic articles. The findings indicate that through military cooperation with China and expanding its military presence in strategic regions, Iran has been able to enhance its deterrence capabilities. However, this trend could also lead to heightened international pressures and increased tensions with the United States.

^{*} Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran, ehsankiani1404@gmail.com

^{**} Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran (Corresponding Author), esmaeilshafiee@gmail.com

^{***} Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran, bashir_esmaeili@yahoo.com

Date received: 03/10/2024, Date of acceptance: 16/12/2024

Keywords: Iran's national security, U.S.-China conflict, military capabilities, military cooperation, Far East.

Introduction

The conflict between the United States and China in the Far East is one of the most significant geopolitical developments of the 21st century, with profound implications for the global balance of power and regional security. This rivalry extends beyond the economic sphere, encompassing political, military, and security dimensions as well. The Islamic Republic of Iran, as a key player in the Middle East, has been directly and indirectly affected by these developments and has reassessed its national interests and security in light of this conflict. This study aims to examine the impact of the U.S.-China conflict on Iran's national security, particularly in the military domain. The main hypothesis is that intensified military competition between the U.S. and China will lead to increased military cooperation between Iran and China, as well as the advancement of Iran's defense capabilities.

Materials and Methods

This research employs a qualitative analysis of documents and academic articles. Data for this study have been gathered from various sources, including academic publications, military reports, and documents issued by international organizations and research institutes. These sources provide a comprehensive analysis of the military, security, and geopolitical changes resulting from the U.S.-China conflict. Additionally, qualitative content analysis has been used to extract relevant data and assess the impact of this conflict on Iran's military policies and strategies. The objective of this method is to uncover the relationships and implications of the rivalry between these two global powers for Iran's regional policies and defense capabilities.

Discussion

The U.S.-China conflict in the Far East has evolved with increasing military and political competition in various arenas, particularly in the South China Sea and the Pacific Ocean. On one hand, the U.S. seeks to curb China's influence by strengthening military alliances and expanding its presence in strategic areas. On the other hand, China is working to mitigate threats and reinforce its position by enhancing its military

capabilities and expanding its diplomatic relationships. This rivalry has had significant effects on other countries, particularly Iran.

As a key nation in the Middle East, Iran is strategically positioned to capitalize on these competitions. In recent years, under economic and political pressure from the U.S., Iran has sought to strengthen its relations with China. One of the key aspects of this relationship is military cooperation. Given its reliance on Middle Eastern energy resources and raw materials, China views Iran as a strategic partner, while Iran seeks to counterbalance the void created by U.S. and Western pressures through expanded military and economic collaboration with China.

One of the most significant ways Iran has benefited from this cooperation is through the enhancement of its military capabilities. By developing military technologies, particularly in missile and drone systems, Iran has aimed to bolster its defenses against external threats, primarily from the U.S. Military cooperation with China has provided Iran with access to advanced technologies, enabling improvements in its defense capabilities.

Additionally, Iran has sought to strengthen its military presence in strategic areas such as the Persian Gulf and the Gulf of Oman, as these regions play a crucial role in national security and the protection of economic interests. In the naval domain, Iran has made significant efforts to expand its presence in international waters. The country has increased both the quantity and quality of its naval fleet to enhance its deterrence capabilities against external threats. The Iranian Navy's presence in sensitive and strategic areas, including the Persian Gulf, the Gulf of Oman, and even the Red Sea, underscores Iran's determination to protect its interests against regional and international threats.

Conclusion

The U.S.-China conflict in the Far East has had direct and indirect effects on Iran's military and security policies. The intensification of military competition between these two global powers has created opportunities for Iran to enhance its national security by increasing military cooperation with China and developing its defense capabilities. Despite pressures from the U.S. and Western countries, Iran has been able to leverage this situation to strengthen its military capabilities. However, the expansion of military ties and Iran's growing military presence in strategic regions could lead to heightened international tensions and increased political and economic pressures from the U.S. and its allies.

Furthermore, this conflict has increased Iran's need to strengthen its diplomatic and military relations with other nations, including Russia. Nonetheless, expanding military cooperation with China remains a crucial strategy for Iran in countering external threats, particularly from the U.S. Iran must carefully manage the development of these ties and the enhancement of its defense capabilities to maintain effective deterrence against international threats and pressures.

In conclusion, while the U.S.-China conflict has presented strategic opportunities for Iran, the potential consequences must be approached with caution. Increased regional and global tensions, along with intensified economic pressures, could pose new challenges to Iran's security and military policies.

Bibliography

- Allison G, (2017). "Destined for war: Can America and China escape Thucydides' Trap?", Mariner Books.
- Brands Hal & Michael Beckley, (2022). "Danger Zone: The Coming Conflict with China", New York: W.W. Norton.
- Brands, H., & Edel, C. (2020). *The Lessons of Tragedy: Statecraft and World Order*. Yale University Press.
- Clinton Hillary, (2011). "America's Pacific Century", Foreign Policy, <https://foreign-policy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>.
- Cordesman, A. H. (2020). *Military Spending and Arms Sales in the Gulf: How They Compare with the U.S., Europe, and Asia*. CSIS.
- Doshi Rush, (2021). "The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order", Oxford University Press.
- Grothusen Hannah, (2021). "How Biden Is Building on Trump's Legacy in Taiwan", Center for Strategic and International Studies, <https://www.csis.org/blogs/new-perspectives-asia/how-biden-building-trumps-legacy-taiwan>.
- Jafari, Ali Akbar, & Fallah, Mehrdad. (2022). *Iran and China: Toward a Strategic Partnership in the Future with an Emphasis on the Opportunities and Complexities of the 25-Year Agreement*. *Quarterly Journal of Politics, Faculty of Law and Political Science*, 52(4), 839-868. (in Persian).
- Kaplan, R. (2021). *Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific*. Random House.
- Lloyd J Austin III, (2022). "National Defense Strategy of the United States of America", (Washington, DC: United States Department of Defense, 2022), 4, <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>.

157 Abstract

- Mattis Jim, (2018). "National Defense Strategy of the United States of America", Washington, DC: United States Department of Defense, <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- Ostovar, A. (2020). *Vanguard of the Imam: Religion, Politics, and Iran's Revolutionary Guards*. Oxford University Press.
- Pillsbury Michael, (2016). "The Hundred-Year Marathon: China's Secret Strategy to Replace America as the Global Superpower", New York: Henry Holt and Company.
- Rogin Josh, (2022). "Has Biden Altered the One-China Policy? Yes and No", The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/10/13/biden-china-tai-wan-policy-contradiction/>.
- Scobell, A., & Nader, A. (2016). *China in the Middle East: The Wary Dragon*. RAND Corporation
- Scobell, A., & Nader, A. (2016). *China in the Middle East: The Wary Dragon*. RAND Corporation
- Singer, P. W. (2020). *Wired for War: The Robotics Revolution and Conflict in the 21st Century*. Penguin.
- Sullivan Jake, (2022). "Remarks by National Security Advisor Jake Sullivan at the Special Competitive Studies Project Global Emerging Technologies Summit", The White House, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/09/16/re-marks-by-national-security-advisor-jake-sullivan-at-the-special-competitive-studies-project-global-emerging-technologies-summit/>.
- Swaine, M. D. (2019). *America's Challenge: Engaging a Rising China in the Twenty-First Century* Carnegie Endowment for International Peace
- Syed, A., Khan, A., & Ejaz, M. (2022). Sino-Iranian Comprehensive Strategic Relations: Implications for the Region. *Journal of Development and Social Sciences*, 3(2), 537–548. [https://doi.org/10.47205/jdss.2022\(3-II\)50](https://doi.org/10.47205/jdss.2022(3-II)50)
- Trump D J, (2017). "Inaugural Address", transcript, *The American Presidency Project*. Available at: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/inaugural-address-14> (Accessed: December 17, 2023).
- walt, S. M. (1987). *The Origins of Alliances*. Cornell University Press.
- waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. McGraw-Hill.
- Wolf Martin, (2019). "The Looming 100-Year U.S.-China Conflict", Financial Times, <https://www.ft.com/content/52b71928-85fd-11e9-a028-86cea8523dc2>.

منازعه ایالات متحده با چین در خاور دور و پیامدهای امنیتی آن در بعد نظامی برای جمهوری اسلامی ایران

احسان کیانی رئوف*

اسماعیل شفیعی سروستانی**، بشیر اسماعیلی***

چکیده

منازعه میان ایالات متحده و چین در خاور دور پیامدهای گسترده‌ای بر توازن قوا و امنیت منطقه‌ای داشته است. این تحقیق با طرح این سؤال که چگونه منازعه آمریکا و چین بر امنیت ملی ایران، به‌ویژه در بعد نظامی، تأثیر می‌گذارد، به بررسی این تأثیرات می‌پردازد. فرضیه اصلی این است که تشدید رقابت نظامی میان آمریکا و چین، موجب افزایش همکاری‌های نظامی ایران با چین و توسعه توانمندی‌های دفاعی این کشور می‌شود. در این راستا، ایران تلاش کرده است با تقویت نیروی دریایی خود در خلیج فارس و دریای عمان و توسعه فناوری‌های نظامی، امنیت ملی خود را در برابر تهدیدات خارجی، به‌ویژه فشارهای آمریکا، ارتقا دهد. روش تحقیق این پژوهش بر اساس تحلیل کیفی اسناد و مقالات علمی است. نتایج نشان می‌دهد که ایران با همکاری‌های نظامی با چین و تقویت حضور نظامی خود در مناطق استراتژیک، توانسته است بازدارندگی خود را در برابر تهدیدات افزایش دهد؛ هرچند این روند می‌تواند منجر به تشدید فشارهای بین‌المللی و افزایش تنش‌ها با آمریکا شود.

کلیدواژه‌ها: امنیت ملی ایران، منازعه آمریکا و چین، توانمندی‌های نظامی، همکاری‌های نظامی، خاور دور.

* گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران، ehsankiani1404@gmail.com

** گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران (نویسنده مسئول)،
esmaeilshafiee@gmail.com

*** گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران، bashir_esmaeili@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۲۶

۱. مقدمه

منازعه ایالات متحده و چین در خاور دور به‌عنوان یکی از بارزترین رقابت‌های استراتژیک در عرصه جهانی، تأثیرات عمیق و چندبعدی بر امنیت ملی کشورها دارد. این رقابت نه تنها بر ساختارهای سیاسی و اقتصادی جهانی تأثیر می‌گذارد، بلکه به‌ویژه در زمینه‌های نظامی، به تحولات جدی منجر شده است. با افزایش تنش‌ها و رقابت‌های نظامی میان این دو قدرت بزرگ، کشورهای مختلف، به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران، با پیامدهای امنیتی مهمی مواجه شده‌اند که نیازمند تحلیل و بررسی دقیق است. در سال‌های اخیر، ایالات متحده با تقویت حضور نظامی خود در منطقه آسیا-پاسفیک و ایجاد ائتلاف‌های نظامی جدید، تلاش کرده است تا نفوذ چین را مهار کند. این امر موجب شده که چین نیز در مقابل، به تقویت توانمندی‌های نظامی خود و گسترش نفوذش در مناطق استراتژیک، از جمله خاورمیانه، بپردازد. این وضعیت باعث شده است که ایران به‌عنوان یک بازیگر کلیدی در این منطقه، تحت تأثیر این منازعه قرار گیرد. سؤال اصلی تحقیق حاضر این است که چگونه منازعه ایالات متحده و چین در خاور دور بر ابعاد نظامی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تأثیر می‌گذارد؟ با توجه به اینکه این منازعه می‌تواند بر تغییرات در توازن قوا، همکاری‌های نظامی و تهدیدات امنیتی برای ایران تأثیرگذار باشد، بررسی دقیق این ابعاد برای درک بهتر شرایط فعلی و آینده امنیتی کشور از اهمیت بالایی برخوردار است. تحولات در زمینه تسلیحات، تحکیم روابط نظامی ایران با چین و تأثیرات ناشی از حضور نظامی ایالات متحده در منطقه از جمله مسائلی هستند که باید به‌طور عمیق‌تری مورد توجه قرار گیرند. این تحقیق در پی توصیف و تحلیل ابعاد مختلف این منازعه و پیامدهای آن برای امنیت ملی ایران در چارچوب نظامی است. با توجه به پیچیدگی‌های این منازعه و تأثیرات آن بر توازن قدرت در منطقه، درک دقیق ابعاد نظامی این موضوع می‌تواند به روشن‌تر شدن روندهای جاری و پیش‌بینی تحولات آینده کمک کند.

۲. چارچوب نظری: موازنه قدرت/تهدید

تئوری موازنه قدرت و تهدید کنت والتز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مفاهیم در نظریه‌های واقع‌گرایی ساختاری (نئورئالیسم)، نقش مهمی در فهم رفتار دولت‌ها در سیستم بین‌المللی دارد. کنت والتز (Kenneth Waltz) در کتاب خود «نظریه سیاست بین‌الملل» (Theory of International Politics) تلاش می‌کند تا با تحلیل ساختارهای بین‌المللی، چگونگی توازن قدرت و تهدید در روابط بین دولت‌ها را توضیح دهد. به عقیده والتز، در واقع‌گرایی، دولت‌ها یکدیگر را می‌بینند و

منافع دولت، منبع نهایی اقدام آنهاست. در حالی که ضرورت‌های سیاست، ناشی از رقابت بین دولت‌ها می‌شود. واقع‌گرایی به طور خلاصه؛ چگونگی روش‌های اجرای سیاست خارجی است، در حالی که محدودیت‌های ساختاری، توضیح می‌دهند که چرا این روش‌ها، تحت هرج و مرج، غالب هستند. هدف نظریه موازنه قوا توضیح نتیجه‌ای است که این روش‌ها ایجاد می‌کنند. این یک نظریه خرد از حالت رفتارها می‌باشد که یک سیستم معین با کنش و تعامل آنها، مشخص می‌شود و متاثر از نتایج اقدامات ناهماهنگ دولت‌هاست (Waltz: 1979, 117-122).

روشی که دولت‌ها در پاسخ به محیط خود عمل می‌کنند، از طریق ایجاد تعادل درونی یا بیرونی است؛ یعنی با تجمیع قدرت خود یا متحد شدن با دیگران. تعادل، بر همراهی (Bandwagoning) غالب است، که در آن یک دولت ضعیف‌تر، تصمیم می‌گیرد برای اطمینان از امنیت خود، بر روی همراهی دولت قوی‌تر، جهش کند. این امر به ندرت اتفاق می‌افتد، و هنگامی که واقع می‌شود، تنها کشورهای بسیار ضعیف، در مواجهه با هیچ گزینه قابل دوام دیگری، این کار را انجام می‌دهند. حفظ موازنه، به عنوان هدف نهایی تلقی می‌شود. تا زمانی که هیچ «برنده‌ای» مشخص نشود؛ موازنه به عنوان بهترین راه برای تضمین امنیت، دیده خواهد شد. قدرت فقط یک وسیله است، نه یک هدف. هدف امنیت است و قدرت می‌تواند، زمینه‌ای برای این کار فراهم کند. اگر دولت‌ها فقط به دنبال به حداکثر رساندن قدرت باشند و نه امنیت، اتحادهای هژمونیک شکل می‌گیرند، نه ائتلاف‌های سست که در طول زمان، فقط برای موازنه کردن یکدیگر، به اشتراک گذاشته می‌شود. از این رو، موازنه رفتار، ناشی از سیستم است. سپس دولت‌ها به جایگاه موازنه قوا، اهمیت زیادی می‌دهند و به دنبال حفظ «موقعیت»، در فهرست قدرت هستند (Waltz: 1979, 126). دولت‌های ثانویه (کشورهای ضعیف‌تر) تمایل دارند، به سمت ضعیف‌تر دو ائتلاف جذب شوند. زیرا این ائتلاف قوی‌تر است که تهدید را، شکل می‌دهد.

نتیجه‌گیری والتز این است که نظریه موازنه قوا، منجر به تعادل حالت‌ها می‌شود، نه همراهی. چرا که تمایل به موازنه در یک سیستم وجود دارد، هرچند نه تعادل دائمی. انتظار این نیست که یک موازنه، پس از حصول و دستیابی، حفظ گردد. بلکه انتظار است که موازنه، هنگامی که مختل شود، به هر طریقی بازیابی گردد (Waltz, 1979: 128). با توجه به اینکه امنیت بالاترین هدف می‌باشد، تمایل به موازنه، پاسخ منطقی به اثرات ساختاری است. اما همانطور که او اشاره می‌کند، دولت‌ها اغلب وارد جنگ می‌شوند، که در نهایت گاهی شکست می‌خورند. این چیزی است که زمانی اتفاق می‌افتد، که شما منطق موازنه قوا را نادیده می‌گیرد و غیرمنطقی عمل می‌-

کنید. کشورها تشویق می‌شوند که در برابر قدرت سایر کشورها، از یک سیستم، به عنوان وسیله‌ای برای ثبات و در نتیجه امنیت، موازنه ایجاد کنند. هنگامی که آنها، انجام نمی‌دهند یا نمی‌توانند، اغلب نتیجه خشونت‌بار به همراه دارد. از آنجا که این باعث می‌شود ما انتظار داشته باشیم که دولت‌ها در نهایت در برابر قدرت، تعادل برقرار کنند، پیگیری قدرت بیش از حد، به باخت و شکست، تبدیل می‌شود. با این مطالعه، بهترین راه برای دستیابی به امنیت این است که؛ به اندازه‌ای ضعیف نباشید تا کشورهای دیگر را تشویق کنید تا شما را تسخیر کنند. در عوض شما باید مقدار مناسبی از قدرت برای حفظ ثبات، داشته باشید. این سیستم یک موضع دفاعی را تشویق می‌کند که در آن دولت‌ها، قصد دارند توازن قدرت را حفظ کنند. این چیزی است که اغلب تعصب وضعیت موجود والتز، نامیده می‌شود. این کشورها اهداف تجدیدنظرطلبانه ندارند، زیرا سیستم تعادل را تشویق می‌کند. منطق والتزی این است که، اگر یک کشور قدرت بیش از حد به دست آورد، دیگری در نهایت برابر آن، شکل خواهد گرفت. در سیاست بین-المللی، موفقیت به معنای پایان شکست است. در نهایت، دولت‌ها این را درک می‌کنند و از رفتار تجدیدنظرطلبانه پرهیز می‌نمایند. در حالی که والتز در نظریه موازنه قدرت (Balance of Power) استدلال می‌کرد که کشورها برای جلوگیری از سلطه قدرت‌های دیگر به دنبال ایجاد موازنه در برابر آنها هستند، والت (Stephen Walt) با گسترش این دیدگاه توضیح داد که کشورها بیشتر به تهدیدات توجه می‌کنند تا قدرت مطلق. این تغییر رویکرد به نظریه موازنه تهدید، دقت و جزئیات بیشتری در تحلیل رفتارهای بین‌المللی فراهم کرد. استیون والت در نظریه خود چهار عامل اساسی را برای تعیین اینکه یک دولت تهدید محسوب می‌شود یا خیر مطرح کرد: توان نظامی: کشوری که دارای توان نظامی بالایی است، احتمالاً تهدیدی بزرگ‌تر برای دیگر کشورها محسوب می‌شود. قدرت نظامی نشان‌دهنده توانایی یک کشور برای انجام عملیات‌های نظامی تهاجمی است که می‌تواند بر امنیت کشور دیگر تأثیر بگذارد. به این ترتیب، کشورها تلاش می‌کنند که قدرت نظامی خود را در برابر قدرت‌های نظامی دیگر تقویت کنند. (Walt, 1987)

نزدیکی جغرافیایی: نزدیکی جغرافیایی یک کشور به کشور دیگر، آن کشور را به عنوان تهدیدی بزرگ‌تر تلقی می‌کند. کشورهایی که در نزدیکی هم قرار دارند، به دلیل دسترسی سریع‌تر به ابزارهای نظامی و تهاجمی، به‌طور بالقوه تهدید بیشتری برای یکدیگر محسوب می‌شوند. ظرفیت تهاجمی: میزان توانایی یک کشور برای انجام حملات تهاجمی و به‌کارگیری ابزارهای نظامی علیه کشورهای دیگر نیز عاملی مهم در ارزیابی تهدیدات است. دولت‌ها معمولاً کشورهایی که ظرفیت تهاجمی بالاتری دارند را تهدیدی جدی‌تر می‌بینند و بر این

اساس به موازنه و تعاملات نظامی خود می‌پردازند. نیت‌های تهاجمی: یکی از عناصر مهم در تشخیص تهدید، نیت‌ها و اهداف سیاسی یک کشور است. حتی اگر یک کشور قدرت نظامی بالایی داشته باشد، تا زمانی که نیت‌های خصمانه نداشته باشد یا رفتاری تهاجمی نشان ندهد، به‌عنوان تهدیدی جدی محسوب نمی‌شود. اما اگر نشانه‌هایی از نیت‌های خصمانه یا برنامه‌های تهاجمی وجود داشته باشد، آن کشور به‌عنوان یک تهدید بالقوه در نظر گرفته می‌شود (Walt, 1987). طبق نظریه موازنه تهدید، کشورها برای مقابله با تهدیدات بزرگ‌تر، به دنبال تشکیل ائتلاف‌ها و همکاری با دیگر کشورها می‌روند. والت در نظریه خود توضیح می‌دهد که ائتلاف‌های بین‌المللی عمدتاً بر اساس ادراک از تهدیدات مشترک شکل می‌گیرند، نه صرفاً بر مبنای قدرت نظامی یا اقتصادی. به‌عبارت‌دیگر، کشورها نه‌تنها برای مقابله با افزایش قدرت یک کشور، بلکه برای مقابله با تهدیداتی که از سوی آن کشور احساس می‌کنند، ائتلاف تشکیل می‌دهند. تئوری موازنه تهدید با نظریه موازنه قدرت که توسط کنت والتز معرفی شد، تفاوت‌های اساسی دارد: در نظریه موازنه قدرت، تمرکز اصلی بر روی قدرت نظامی و اقتصادی کشورهاست؛ کشورها تلاش می‌کنند تا در برابر افزایش قدرت دیگر کشورها موازنه ایجاد کنند تا از تسلط آنها جلوگیری کنند (Waltz, 1979). در مقابل، نظریه موازنه تهدید بر روی ادراک از تهدیدات تمرکز دارد. به این معنا که حتی اگر یک کشور قدرت نظامی زیادی نداشته باشد، اگر نیت‌های خصمانه‌ای داشته باشد یا در نزدیکی جغرافیایی قرار داشته باشد، تهدید جدی‌تری محسوب می‌شود (Walt, 1987).

۳. محوریت توسعه سیاست خارجی ایالات متحده در برابر چین

تغییر جهت سیاست خارجی ایالات متحده در قرن بیست‌ویکم و ایجاد زمینه‌های تعارض آن با چین در زمان ریاست جمهوری باراک اوباما، شکل گرفت. رویکرد دولت اوباما به عنوان محور آسیا، مشهور می‌باشد؛ که با الهام از مقاله‌ای در سال ۲۰۱۱، توسط هیلاری کلinton وزیر امور خارجه وقت، با عنوان قرن پاسفیک آمریکا، نوشته شده است (Clinton, 2011). در این مقاله، کلinton استدلال کردند که آینده ایالات متحده، به شدت با آینده آسیا و آسیا پاسفیک، در هم تنیده است. و این ضرورت، یک چرخش استراتژیک به منطقه، برای تامین امنیت و حفظ رهبری جهانی آمریکا است. مدت کوتاهی پس از آن، اوباما در یک سخنرانی در پارلمان استرالیا اعلام کردند که به تیم امنیت ملی خود دستور داده است، تا حضور و ماموریت در آسیا پاسفیک را، اولویت نخست قرار دهند. سال ۲۰۱۲، اوباما از چین به عنوان دشمن یاد کردند، یعنی

کمتر از دو سال پس از آن که کلیتون، صریحاً این عنوان و نسبت ناروا را، رد کردند (Rogin, 2012) بعد از آن، واشنگتن به عنوان بخشی از محور آسیایی خود اعلام کردند که قصد دارند تا سال ۲۰۲۰، اکثر کشتی‌های جنگی خود را به آسیا پاسفیک منتقل، و تمرینات نظامی خود را در این منطقه، افزایش دهند.

در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ، خصومت ایالات متحده نسبت به چین به طور قابل توجهی افزایش یافت، زیرا واشنگتن رویکرد تهاجمی و تندروی اتخاذ کردند. فراتر از استفاده سخنرانی‌های تحریک‌آمیز و گاهی اوقات نژادپرستانه، دولت ترامپ به طور رسمی محور آسیا را در دکترین سیاست خارجی ایالات متحده، تثبیت کردند. دولت آمریکا در استراتژی امنیت ملی خود در سال ۲۰۱۷، چین و روسیه را قدرت‌های تجدیدنظرطلب، معرفی کردند که می‌خواهند جهان را در تضاد با ارزش‌ها و منافع آمریکا، شکل دهند (Trump, 2017: 25).

بر این اساس، در استراتژی دفاع ملی ۲۰۱۸، اعلام شد که اکنون نه تروریسم، بلکه رقابت استراتژیک بین‌دولتی، نگرانی اصلی امنیت ملی ایالات متحده است (Mattis, 2018: 1). این سند مشخص می‌کند که رقابت‌های استراتژیک بلند مدت با چین و روسیه، به دلیل میزان تهدیداتی که برای امنیت و رفاه ایالات متحده ایجاد می‌کنند، اولویت‌های اصلی هستند... و چین به دنبال هژمونی منطقه‌ای و جابجایی موقعیت ایالات متحده برای دستیابی به برتری جهانی است (Mattis, 2018: 2,4).

دولت ترامپ اعلام کردند که ایالات متحده باید برتری نظامی خود را، برای جلوگیری از تسلط دشمنان بالقوه، و اطمینان از اینکه پسران و دختران (فرزندان) آمریکا، هرگز در یک مبارزه ناعادلانه نخواهند بود، حفظ کنند (Trump, 2017: 28). به طور خاص، پتتاگون منطقه هندو پاسفیک را، به عنوان منطقه‌ی واجد اولویت خود، معرفی کردند.^۱ برای این منظور، واشنگتن مجموعه‌ای از اقدامات اقتصادی، نظامی و دیپلماتیک را با هدف چین آغاز کردند، از جمله:

- جنگ تجاری با هدف مقابله با شیوه‌های تجاری ناعادلانه چین، سرقت مالکیت معنوی و سوء استفاده مداوم از اقتصاد آمریکا.

- گسترش حضور نظامی ایالات متحده در آسیا، از جمله احیاء و گسترش همکاری‌های نظامی چهار جانبه بین ایالات متحده، هند، ژاپن و استرالیا برای دفاع از هندو پاسفیک آزاد و باز، همراه با گسترش روابط غیررسمی با تایوان، از جمله چندین گام بی‌سابقه، برای تعمیق روابط دیپلماتیک و نظامی (Grothusen, 2021).

منازعه ایالات متحده با چین در خاور دور ... (احسان کیانی رئوف و دیگران) ۱۶۵

- ایجاد یک کارزار دیپلماتیک جهانی، که سایر کشورها را تحت فشار قرار دادند تا روابط تجاری خود را با چین محدود کنند؛ به‌ویژه با شرکت‌های فناوری چینی مانند هواوی، هشدار در مورد جاه طلبی‌های امپریالیستی چین، اقتصاد غارت‌گرانه و استفاده از دام و تله‌های بدهی... برای آسیب رساندن و نفوذ سیاسی در کشوری که در آن، فعالیت می‌کند. در پایان دولت ترامپ، مارتین ولف از فایننشال تایمز روایت کردند که؛ رقابت سراسری با چین به اصل ساختاری سیاست‌های اقتصادی، خارجی و امنیتی ایالات-متحده، تبدیل شده بود (Wolf, 2019).

در دوران ریاست جمهوری جوزف بایدن، تمرکز واشنگتن بر چین با برخی اختلافات در رویکرد، ادامه یافته و عمیق‌تر شد. دولت بایدن با دور شدن از موضع تقابلی و منزوی پیشین «نخست آمریکا» ترامپ؛ تصمیم گرفتند قوی‌ترین ائتلاف‌های ممکن را، برای مقابله با چین، جمع‌آوری کنند و تلاش برای همسو کردن شبکه متحدان و شرکا را، به عنوان مهمترین سرمایه راهبردی خود، اعلام نمایند. اولویت‌بندی اتحادسازی، در دکترین سیاست خارجی بایدن منعکس شده است، که ادعا می‌کنند جهان در میان نبرد بین دموکراسی و خودکامگی است. در این نبرد، دو اردوگاه مخالف و متضاد، به شدت تعریف شده است. از یک طرف، ایالات متحده و متحدانش از یک سیستم بین‌المللی آزاد و باز مبتنی بر قوانین، که عاری از تجاوز، اجبار و ارباب است و برای دفاع از دموکراسی در سراسر جهان و حفظ خودمختاری و حقوق کشورهای کمتر قدرتمند، تلاش می‌کنند (Biden, 2022: 3-11). از سوی دیگر، حکومت‌های استبدادی جهان، مخالف این ارزش‌ها و اصول هستند و برای تحقق یک چشم‌انداز تاریک‌تر، با جهد و تلاش بیش از حد، برای تضعیف دموکراسی و صدور یک مدل از حکومت، که با سرکوب در داخل، و اجبار در خارج از کشور، توطئه می‌کنند (Biden, 2022: 3,7). در میان این قدرت‌های مستبد، دولت بایدن، چین را به عنوان تهدید اصلی شناسایی کرده، که تنها رقیبی است که قصد تغییر نظام بین‌المللی، و به طور فزاینده‌ای قدرت اقتصادی، دیپلماتیک، نظامی و تکنولوژیکی برای پیشبرد این اهداف را دارند (Biden, 2022: 23). متناسب با این چالش، در سراسر هیئت حاکمه، راهبرد ایالات متحده با هدف کسب برتری نسبت به چین در همه‌ی جهات حوزه‌های فناوری، اقتصادی، سیاسی، نظامی، اطلاعاتی و حاکمیت جهانی، پیگیری شدند (Biden, 2022: 24).

به گفته دولت بایدن، چین در نهایت به دنبال تلاش‌های فزاینده اجباری و تهاجمی جهت تغییر منطقه آسیا پاسفیک و سیستم بین‌المللی، مطابق با منافع و ترجیحات اقتدارگرای خود،

یعنی سلطه منطقه‌ای و جهانی، می‌باشند. بر این اساس، در استراتژی دفاع ملی ۲۰۲۲، اعلام کردند که چین جامع‌ترین و جدی‌ترین چالش برای ارتش و امنیت ملی ایالات متحده است (Austin, 2022). همان‌طور که بایدن بیان کردند؛ «ارتش ما بی‌نظیر و بی‌بدیل باقی می‌ماند و ما آن را به همین ترتیب، حفظ خواهیم کرد» (Biden, 2022: 24). دولت بایدن بیشتر سیاست‌های مربوط به چین را که در دوران ترامپ آغاز شده بود، مانند جنگ تجاری، روابط رو به رشد با تایوان و استراتژی هندو پاسفیک را، حفظ و تقویت کرده است، در حالی که اقدامات جدیدی را نیز انجام می‌دهند، از جمله:

- کارزارهایی در هماهنگی با متحدان و با هدف چین؛ از جمله ایجاد پلتفرم‌های جدید مانند اجلاس دموکراسی و تلاش در اتحاد‌های موجود مانند گروه هفت (G7) و سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو).

- تصویب محدودیت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری متعدد با تمرکز بر محدود کردن دسترسی چین و ظرفیت تولیدی در فناوری‌های پیشرفته، به ویژه نیمه رساناها، هوش مصنوعی و صنایع محاسباتی پیشرفته. همان‌طور که مشاور امنیت ملی، جیک سالیوان اظهار داشتند؛ در مورد توسعه فناوری، ایالات متحده قصد دارند تا حد ممکن رهبری و پیشتازی خود را، حفظ کنند (Sullivan, 2022).

- گسترش اتحاد‌های نظامی به رهبری آمریکا در آسیا پاسفیک، از جمله پیمان زیردریایی هسته‌ای آکوس (AUKUS) که در سال ۲۰۲۱، با استرالیا و انگلستان امضا شد. ایجاد همکاری نظامی سه جانبه با ژاپن و کره جنوبی در سال ۲۰۲۳، همراه با حمایت از تسلیح مجدد ژاپن و دور شدن از قانون اساسی صلح‌طلب پس از جنگ. و نام‌گذاری چین توسط ناتو به عنوان یک چالش امنیتی برای اولین بار در سال ۲۰۲۱، گنجاندن آسیا پاسفیک در اسناد استراتژیک خود برای اولین بار در سال ۲۰۲۲، و دعوت از کشورهای آسیا پاسفیک - ژاپن، کره جنوبی، استرالیا و نیوزیلند - برای اولین بار در سال ۲۰۲۲ و بار دیگر در سال ۲۰۲۳.

۱.۳ بررسی محتوای تهدید چین در سیاست خارجی معاصر ایالات متحده

- افزایش تعارضات و تنش‌های میان ایالات متحده و چین، علاقه و تفسیر زیادی در مورد اهداف ملی، منطقه‌ای و جهانی چین و همچنین سیاست خارجی ایالات متحده، ایجاد

منازعه ایالات متحده با چین در خاور دور ... (احسان کیانی رئوف و دیگران) ۱۶۷

کرده است. یکی از دیدگاه‌های اصلی در این زمینه، برداشت از چین به عنوان یک تهدید است.

نخست، در ایالات متحده و کشورهای غربی، دیدگاه غالب با ارزیابی واشنگتن، همخوانی دارد که چین، به دنبال ایجاد سلطه منطقه‌ای و در نهایت جهانی، برای پیشبرد اهداف مستبدانه و اقتدارگرایی خود است. متون و ادبیات نخستین، شامل تجزیه و تحلیل سیاست خارجی در روابط بین‌الملل و علوم سیاسی است، که با نویسندگان و اندیشمندانی که معمولاً بین دانشگاه‌ها و دانشکده‌های برجسته مستقر در واشنگتن و دولت، در مراد و ارتباط هستند، می‌شود. تفاوت در این گروه‌ها، به انگیزه‌ها و اولویت‌های دقیق چین، و آنچه که موثرترین استراتژی مهار ایالات متحده را تشکیل می‌دهد، مربوط می‌شود.

اکثر آنها ادعا می‌کنند که؛ جاه طلبی‌های هژمونیک چین در بافت سیاسی اقتدارگرایی آن، تنیده شده است. هال برنندز و مایکل بکلی استدلال می‌کنند که چین؛ به عنوان یک دولت عمیقاً اقتدارگرا، هرگز نمی‌تواند در حکومت خود احساس امنیت کند (Brands & Beckley, 2022). این نامنی دائمی و عمیق، باعث می‌شود رهبران چین، ادراک اجبار، برای رسیدن به اقتدار بین‌المللی را، پیشه‌ی خود سازند. نویسندگان معتقدند که این نامنی ذاتی، امروز در آستانه شعله‌ور شدن است؛ زیرا ظهور چین به اوج خود رسیده، و این کشور اکنون با بحران‌های اقتصادی و جمعیتی بی‌پایان، مواجه است. چین برای جلوگیری از افول قریب‌الوقوع خود، به رفتارهای فزاینده تهاجمی متوسل خواهد شد. در همین حال، دیگرانی مانند الیزابت اکونومی، تمرکز بیشتری بر چشم‌انداز امپریالیستی شی جین پینگ داشته‌اند.

- دیدگاه تاثیرگذار دوم، تاکید بیشتری بر عوامل تاریخی-ساختاری دارند. گراهام آلیسون (Graham Allison) استدلال می‌کنند که دو کشور در میان دام و تله توسیدید، گرفتار شده‌اند. این پویایی و دینامیسم، زمانی ظهور می‌کند که یک قدرت در حال ظهور، تهدید به جابجایی قدرت حاکم می‌کند (Allison, 2017). آلیسون در نهایت مسئولیت این وضعیت را برعهده چین قرار می‌دهند و می‌نویسند، ظهور آن به عنوان قدرت شماره یک در آسیا، و آرزوی آن برای شماره یک شدن در جهان، انعکاسی از یک جهان‌بینی برتری طلب می‌باشد، که در هویت چینی، محدود شده است. جان مرشایمر به طور مشابه استدلال می‌کنند که رقابت ایالات متحده و چین اجتناب‌ناپذیر است و توسط

نیروهای ساختاری هدایت می‌شوند. در حالی که مرشایمر به طور مشابه این دیدگاه را مطرح می‌کنند که چین، به دنبال تسلط بر آسیا و تبدیل شدن به قدرتمندترین دولت در این سیاره می‌باشد. او در این گروه منحصر به فرد است، زیرا بین انگیزه‌های کشورها، تمایز قائل نمی‌شوند.

اکثر آمریکایی‌ها نمی‌دانند که پکن و واشنگتن، از یک زیرفرایند (Playbook) پیروی می‌کنند. زیرا آنها معتقدند که ایالات متحده یک دموکراسی نجیب است که متفاوت از کشورهای اقتدارگرا و ظالم - چین - عمل می‌کنند. اما سیاست بین‌المللی این گونه عمل نمی‌کند. همه‌ی قدرت‌های بزرگ، چه دموکراسی باشند یا نباشند، چاره‌ای جز رقابت برای قدرت، در آنچه که ریشه در یک بازی مجموع صفر دارد، ندارند. این ضرورت، هر دو ابرقدرت را در طول جنگ سرد، تحریک کرد. این تجربه تاریخی به چین امروز جهت می‌دهند و رهبران آن را حتی اگر دموکرات باشد، ترغیب می‌کنند. و این به رهبران آمریکایی نیز انگیزه می‌دهد و آنها را مصمم به مهار چین، می‌نماید.

- دیدگاه سوم بر این باور است که چین، در حال پیگیری یک برنامه دقیق برای جایگزینی ایالات متحده، به عنوان رهبر جهانی است. مایکل پیلزبری (Michael Pillsbury)، مقام سابق پنتاگون، در پرفروشترین کتاب خود ماراتن صد ساله، نوشتند که چین از سال ۱۹۴۹، یک طرح مخفی برای دستیابی به برتری جهانی را دنبال کرده است (Pillsbury, 2016). رهبران چین متمایل به انتقام یک قرن تحقیر از سوی قدرت‌های غربی، آرزو دارند تا سال ۲۰۴۹، جایگزین ایالات متحده به عنوان رهبر نظامی و سیاسی - اقتصادی جهان شوند. پیلزبری ادعا می‌کند که مقامات چینی برای اداره کردن و گمراه ساختن سیاست‌گذاران آمریکایی، جهت به دست آوردن کمک‌های اطلاعاتی و نظامی، تکنولوژیکی و اقتصادی، تلاش کرده‌اند. زیرا آنها معتقدند، چین تنها می‌تواند از طریق تزویر و فریب در این پروژه موفق شوند. او ادعا می‌کند که مقامات چینی برای گمراه کردن سیاست‌گذاران آمریکایی برای به دست آوردن کمک‌های اطلاعاتی و نظامی، تکنولوژیکی و اقتصادی، تلاش کرده‌اند؛ زیرا آنها معتقدند چین، تنها می‌تواند از طریق فریب در این پروژه، موفق شوند.

راش دوشی تلاش کرده است تا یک استدلال مشابه را ایجاد، و معتقد است که چین یک استراتژی بزرگ را برای جابجایی نظم آمریکا، ابتدا در سطح منطقه‌ای و در حال حاضر در مقیاس جهانی، دنبال می‌کنند (Doshi, 2021). دوشی که اکنون در شورای امنیت

ملی دولت بایدن حضور دارند، اذعان می‌کنند که: «هیچ سند اصلی حاوی تمام استراتژی بزرگ چین نیست»، اما ادعا می‌کنند که طرح کلی آن را، از یک پایگاه داده اصلی اسناد، خاطرات، بیوگرافی و سوابق روزانه مقامات ارشد حزب کمونیست چین، تشخیص داده است.

۴. پیامدهای نظامی منازعه آمریکا و چین برای امنیت ملی ایران در بعد نظامی

در دهه‌های اخیر، تنش‌ها و رقابت‌های استراتژیک میان آمریکا و چین به‌ویژه در منطقه خاور دور، به یکی از مهم‌ترین مسائل سیاست جهانی تبدیل شده است. این منازعه نه تنها توازن قوا را در آسیا تغییر داده، بلکه پیامدهای گسترده‌ای برای امنیت سایر کشورهای جهان، از جمله جمهوری اسلامی ایران، به همراه داشته است. ایران که به‌طور مستقیم از تحریم‌های آمریکا و سیاست‌های منطقه‌ای این کشور متأثر است، از نزدیکی به چین به عنوان راهی برای موازنه تهدیدها و تقویت توانمندی‌های نظامی و اقتصادی خود بهره می‌برد. در این راستا، بررسی پیامدهای این منازعه برای امنیت ایران حائز اهمیت است، چرا که رقابت میان این دو قدرت جهانی، فرصت‌ها و چالش‌های جدیدی برای ایران ایجاد می‌کند که می‌تواند آینده امنیتی و استراتژیک این کشور را تحت تأثیر قرار دهد. این پیامدها را می‌توان از جنبه‌های مختلف بررسی کرد.

۱.۴ افزایش حضور و توانمندی‌های نظامی ایران

در سال‌های اخیر، توسعه توانمندی‌های نظامی و افزایش حضور دفاعی ایران به یکی از اولویت‌های اصلی سیاست‌های امنیتی این کشور تبدیل شده است. با توجه به تشدید تهدیدات خارجی، از جمله فشارهای آمریکا و حضور نظامی آن در منطقه، جمهوری اسلامی ایران به دنبال تقویت توانمندی‌های دفاعی خود و گسترش همکاری‌های نظامی با قدرت‌های غیرغربی همچون چین و روسیه است. این تحولات، همزمان با پیشرفت‌های داخلی در صنایع دفاعی و موشکی، به ایران کمک کرده تا جایگاه خود را در توازن قوا در منطقه غرب آسیا تثبیت کرده و امنیت ملی خود را در برابر تهدیدات خارجی تقویت کند.

۱.۱.۴ تقویت همکاری‌های نظامی ایران و چین

همکاری‌های نظامی میان ایران و چین در دهه‌های اخیر، به‌ویژه در سایه تشدید منازعه میان چین و ایالات متحده، به‌طور چشمگیری تقویت شده است. این همکاری‌ها که ناشی از اشتراکات استراتژیک و نیازهای امنیتی دو کشور است، پیامدهای گسترده‌ای برای توازن قوا در منطقه و امنیت جمهوری اسلامی ایران به همراه داشته است. هم‌زمان با افزایش تهدیدات آمریکا علیه ایران، از جمله تحریم‌های اقتصادی و فشارهای نظامی، تهران به دنبال تعمیق روابط خود با پکن است تا از این طریق توانمندی‌های نظامی و دفاعی خود را تقویت کند. این امر متأثر از منازعه آمریکا و چین است. منازعه فزاینده بین چین و ایالات متحده به‌ویژه در مناطق استراتژیک مانند خاور دور، فرصتی برای ایران فراهم کرده تا از طریق نزدیکی به چین به موازنه تهدیدات آمریکا بپردازد. در چارچوب نظریه موازنه تهدید استیون والت، ایران برای مقابله با تهدیدات امنیتی ناشی از حضور و قدرت ایالات متحده در منطقه، به ایجاد ائتلاف و همکاری‌های نظامی با چین روی آورده است. (Walt, 1987) این همکاری‌ها شامل فروش تجهیزات نظامی، انتقال فناوری‌های دفاعی، و آموزش‌های نظامی مشترک است که به ارتقای ظرفیت‌های دفاعی ایران کمک می‌کند. یکی از مهم‌ترین نمودهای همکاری نظامی ایران و چین، خرید تجهیزات نظامی پیشرفته از چین است. ایران که به دلیل تحریم‌های بین‌المللی دسترسی محدودی به بازارهای تسلیحاتی غربی دارد، از چین به عنوان یکی از تأمین‌کنندگان اصلی تسلیحات بهره می‌برد. چین نیز به دنبال افزایش نفوذ خود در منطقه و کاهش تسلط آمریکا، به تأمین نیازهای دفاعی ایران ادامه می‌دهد. به‌عنوان مثال، قراردادهای تسلیحاتی میان دو کشور شامل فروش سیستم‌های پدافندی پیشرفته و موشک‌های بالستیک بوده است که توانمندی‌های دفاعی ایران را به‌طور قابل‌توجهی تقویت کرده است (جعفری و فلاح، ۱۴۰۱: ۸۴۵-۸۵۳). علاوه بر خرید تسلیحات، یکی دیگر از ابعاد همکاری نظامی ایران و چین، توسعه صنایع دفاعی مشترک و انتقال فناوری‌های پیشرفته نظامی است. چین به‌عنوان یکی از کشورهای پیشرو در فناوری‌های نظامی، به ایران کمک کرده تا صنایع دفاعی داخلی خود را تقویت کند. این همکاری‌ها شامل فناوری‌های پهپادی، سیستم‌های جنگ الکترونیک، و تجهیزات موشکی است که توان دفاعی ایران در برابر تهدیدات خارجی، به‌ویژه ایالات متحده و متحدان منطقه‌ای آن، را افزایش داده است. (Scobell & Nader, 2016) در کنار همکاری‌های ذکر شده ساماندهی‌مانورهای نظامی و همکاری‌های آموزشی نیز نمود پیدا کرده است. در حقیقت علاوه بر همکاری‌های تسلیحاتی و فناوری، ایران و چین از طریق مانورهای نظامی

مشترک و تبادل تجربیات آموزشی، به تقویت توانمندی‌های نظامی خود پرداخته‌اند. این همکاری‌ها به ایران امکان داده است که در زمینه‌های مختلف نظامی از دانش و تجربه نیروهای مسلح چین بهره‌مند شود و آمادگی نظامی خود را در برابر تهدیدات خارجی ارتقا دهد. مانورهای مشترک دریایی و زمینی که در سال‌های اخیر انجام شده است، نشانه‌ای از افزایش عمق همکاری‌های نظامی میان دو کشور است. (Goh & Kogan, 2020)

۲.۱.۴ توسعه فناوری‌های نظامی و صنایع دفاعی

چین به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان تسلیحات در جهان، می‌تواند به ایران در انتقال فناوری‌های پیشرفته کمک کند. این فناوری‌ها شامل سیستم‌های تسلیحاتی، پهپادها، و تکنولوژی‌های الکترونیک نظامی است. به‌علاوه، همکاری با چین به ایران کمک خواهد کرد تا به خودکفایی در تولید تجهیزات نظامی دست یابد و وابستگی خود به کشورهای غربی را کاهش دهد. ایران می‌تواند از چین در زمینه ساخت ناوهای جنگی، زیردریایی‌ها و سیستم‌های دفاع موشکی بهره‌برداری کند. این همکاری‌ها نه تنها به تقویت صنایع دفاعی ایران کمک می‌کند، بلکه به توسعه ظرفیت‌های نوآورانه در این حوزه منجر خواهد شد. به‌عنوان مثال، ایران با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و همکاری با چین می‌تواند سامانه‌های پیچیده‌تری را توسعه دهد که قابلیت‌های نظامی آن را افزایش می‌دهد. ایران در سال‌های اخیر توافقات قابل توجهی را با چین در زمینه خرید تجهیزات نظامی و تسلیحات امضا کرده است. به‌عنوان مثال، در سال ۲۰۲۱، ایران و چین یک توافق ۲۵ ساله همکاری‌های جامع را امضا کردند که شامل همکاری‌های نظامی و تسلیحاتی می‌شود. (Wang, 2021) این توافق نه تنها به تبادل تسلیحات و تجهیزات نظامی کمک می‌کند، بلکه به ایران این امکان را می‌دهد که از تجربیات چین در طراحی و تولید تجهیزات پیشرفته بهره‌برداری کند. ایران همچنین در گذشته به خرید سیستم‌های دفاع هوایی چین، به‌ویژه سامانه دفاع موشکی «HQ-9» پرداخته است. این سامانه‌ها می‌توانند به تقویت قابلیت‌های دفاعی ایران در برابر تهدیدات هوایی و موشکی کمک کنند. به‌علاوه، توافقات در زمینه فناوری‌های دریایی نیز شامل خرید زیردریایی‌های پیشرفته و ناوهای جنگی می‌شود که به تقویت ناوگان دریایی ایران منجر خواهد شد. یکی از جنبه‌های کلیدی این همکاری‌ها، انتقال فناوری‌های پیشرفته به ایران است. چین به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان تسلیحات، می‌تواند در زمینه تولید مشترک تجهیزات نظامی با ایران همکاری کند. این موضوع به ایران این امکان را می‌دهد که به تکنولوژی‌های جدید دست یابد

و در تولید تجهیزات نظامی خود به خودکفایی بیشتری برسد. به عنوان مثال، همکاری در زمینه تولید سامانه‌های موشکی و تسلیحات غیرمتمعارف می‌تواند به ایران کمک کند تا قدرت دفاعی خود را تقویت کرده و از تهدیدات خارجی به‌طور مؤثرتری مقابله کند. علاوه بر این، چین می‌تواند در زمینه ایجاد کارخانه‌های تولید تجهیزات نظامی در ایران همکاری کند که به تقویت صنایع دفاعی این کشور و ایجاد اشتغال در حوزه فناوری‌های نوین منجر می‌شود. تبادل تجربیات و آموزش‌های نظامی نیز از دیگر ابعاد همکاری‌های ایران و چین در زمینه توسعه صنایع دفاعی است. این همکاری‌ها شامل برگزاری دوره‌های آموزشی نظامی برای نیروهای مسلح ایران و تبادل اطلاعات در زمینه استراتژی‌های نظامی می‌شود. چین می‌تواند از تجربیات خود در زمینه جنگ‌های مدرن، تکنیک‌های مبارزه و فناوری‌های نظامی به ایران منتقل کند (Syed et al, 2022, p. 538-543).

این نوع همکاری‌های آموزشی می‌تواند به ارتقاء توانمندی‌های نظامی ایران کمک کند و به‌ویژه در زمینه‌های خاصی مانند جنگ‌های نامنظم و مبارزه با تروریسم بسیار مفید خواهد بود. به علاوه، ایران نیز می‌تواند تجربیات خود در مبارزه با گروه‌های تروریستی و چالش‌های امنیتی منطقه را به چین منتقل کند، که این امر به تقویت همکاری‌های دوطرفه در زمینه امنیت کمک خواهد کرد.

۳.۱.۴ توسعه توانمندی‌های دریایی و امنیت دریایی

توسعه توانمندی‌های دریایی و امنیت دریایی ایران در سال‌های اخیر به‌طور چشمگیری مورد توجه قرار گرفته است. به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی ایران و حضور این کشور در مناطق استراتژیکی مانند خلیج فارس، تنگه هرمز، و دریای عمان، امنیت دریایی به یکی از ارکان اصلی سیاست‌های دفاعی و امنیت ملی ایران تبدیل شده است. این موضوع در سایه تشدید تهدیدات منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌ویژه حضور نیروهای نظامی آمریکا و متحدانش در آب‌های خلیج فارس و دریای عمان، بیش از پیش برجسته شده است. در این چارچوب، ایران به توسعه ظرفیت‌های دریایی خود پرداخته است تا نه تنها از امنیت مرزهای دریایی‌اش محافظت کند، بلکه در برابر تهدیدات خارجی نیز توانمندی لازم را داشته باشد. نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران و نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در دو دهه اخیر به‌طور گسترده‌ای توسعه یافته‌اند. این دو نیروی دریایی دارای ماموریت‌ها و استراتژی‌های متفاوت هستند، اما هدف مشترک آن‌ها حفظ امنیت دریایی ایران و تقویت نفوذ منطقه‌ای است. نیروی دریایی سپاه

پاسداران بیشتر بر عملیات‌های نامتقارن و حملات سریع تمرکز دارد، در حالی که نیروی دریایی ارتش نقش بلندمدت‌تری در دفاع از مرزهای دریایی و محافظت از منافع دریایی ایران ایفا می‌کند. این توسعه استراتژیک به‌عنوان پاسخی به تهدیدات متعدد آمریکا و متحدان منطقه‌ای آن مانند عربستان سعودی و اسرائیل است (جعفری و فلاح، ۱۴۰۱: ۸۵۶). وسعه نیروی دریایی ایران شامل ساخت و توسعه کشتی‌های جنگی، زیردریایی‌ها، و سامانه‌های موشکی پیشرفته بوده است. ایران با بهره‌گیری از صنایع دفاعی داخلی و همکاری‌های نظامی با کشورهایمانند چین و روسیه، توانسته است زیرساخت‌های دریایی خود را به‌طور قابل توجهی ارتقا دهد. زیردریایی‌های کلاس غدیر و کشتی‌های کلاس جماران نمونه‌هایی از توسعه توانمندی‌های داخلی ایران در زمینه ساخت و تجهیز نیروی دریایی هستند که به این کشور کمک می‌کنند در برابر تهدیدات خارجی مقاومت بیشتری داشته باشد (Scobell & Nader, 2016). همچنین ایران به‌طور مستمر در حال توسعه تسلیحات دریایی نامتقارن مانند قایق‌های تندرو مسلح و پهپادهای دریایی است که برای حملات سریع و دفاع از تنگه هرمز طراحی شده‌اند.

۲.۴ افزایش حضور نظامی ایالات متحده در منطقه: پیامدها برای ایران

تشدید رقابت بین ایالات متحده و چین در خاور دور باعث شده که آمریکا حضور نظامی خود را نه تنها در منطقه هند و اقیانوس آرام، بلکه در مناطق مجاور از جمله خاورمیانه، که ایران در آن نقش مهمی ایفا می‌کند، افزایش دهد. این حضور فزاینده برای ایران نگرانی‌های امنیتی قابل توجهی ایجاد می‌کند، زیرا مستقیماً بر امنیت ملی و نفوذ منطقه‌ای آن تأثیر می‌گذارد. ایالات متحده در حال اجرای تغییرات استراتژیک برای مقابله با نفوذ رو به رشد چین، به ویژه در دریای چین جنوبی و منطقه هند و اقیانوس آرام است. این اقدامات شامل گسترش پایگاه‌های نظامی، استقرار تسلیحات پیشرفته، و تقویت اتحادها با کشورهایمانند ژاپن، کره جنوبی، استرالیا و هند است (Kaplan, 2021). هرچند این اقدامات عمدتاً علیه چین است، اما پیامدهای غیرمستقیمی برای خاورمیانه و به ویژه ایران به همراه دارد، زیرا ایالات متحده در تلاش است تا سلطه خود را در چندین منطقه از جهان حفظ کند. ایالات متحده حضور قابل توجهی در خاورمیانه دارد و پایگاه‌های متعددی در کشورهایمانند قطر، بحرین و عربستان سعودی دارد. این پایگاه‌ها نه تنها برای درگیری‌های منطقه‌ای، بلکه برای اعمال قدرت در سراسر اوراسیا نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند (Cordesman, 2020). تقویت این پایگاه‌ها، مدرن‌سازی زیرساخت‌ها و

اجرای رزمایش‌های نظامی مشترک با هدف افزایش آمادگی نظامی صورت می‌گیرد. برای ایران، این حضور مداوم به عنوان چالشی مستقیم برای آرزوهای منطقه‌ای آن تلقی می‌شود، به‌ویژه با توجه به تلاش‌های این کشور برای قدرت‌نمایی از طریق توانایی‌های دریایی خود در خلیج فارس و دیگر مناطق. در واکنش به افزایش نفوذ چین و جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای ایران، ایالات متحده رزمایش‌های نظامی خود را با متحدان منطقه‌ای افزایش داده و نیروهای دریایی بیشتری، از جمله ناوهای هواپیمابر و ناوشکن‌ها، در آب‌های استراتژیک مانند تنگه هرمز مستقر کرده است. (Brands & Edel, 2020) این اقدامات بر تعهد آمریکا به حفظ حضور نظامی قوی که قادر به پاسخگویی به چالش‌های ایران و چین است، تأکید دارد. برای ایران، این افزایش حضور نظامی به معنای تحت نظر بودن دائمی توانایی‌های دریایی و موشکی‌اش است که می‌تواند به افزایش تنش‌ها و رویارویی‌های نظامی منجر شود.

ایالات متحده همچنین با استقرار سامانه‌های دفاع موشکی پیشرفته، توانایی‌های جنگ سایبری و فناوری‌های نظارتی، برتری فناوری خود را در منطقه ارتقا داده است. استفاده از پهپادها، هوش مصنوعی (AI) و سامانه‌های بدون سرنشین در عملیات‌های نظامی ایالات متحده، محاسبات امنیتی ایران را پیچیده‌تر کرده است. (Singer, 2020) در حالی که ایران تلاش می‌کند با استفاده از تاکتیک‌های جنگ نامتقارن، مانند بهره‌برداری از نیروهای نیابتی و برنامه‌های موشکی، در برابر نیروهای ایالات متحده مقابله کند، شکاف فناوری همچنان چالشی برای برنامه‌ریزان نظامی ایران محسوب می‌شود. افزایش حضور ایالات متحده و تقویت اتحاد‌های منطقه‌ای فشار استراتژیک بیشتری بر ایران وارد می‌کند. احتمال محاسبات اشتباه و درگیری‌های نظامی بین ایران و ایالات متحده بیشتر می‌شود زیرا هر دو طرف در مناطقی کلیدی مانند خلیج فارس و دریای عمان اهداف متضادی را دنبال می‌کنند. این حضور نظامی فزاینده باعث می‌شود ایران نتواند بدون مواجهه با مقاومت فوری از سوی نیروهای ایالات متحده، نفوذ خود را افزایش دهد که این امر می‌تواند به انزوای بیشتر دیپلماتیک ایران و محدود شدن گزینه‌های نظامی آن منجر شود. (Ostovar, 2020)

در نتیجه، افزایش حضور نظامی ایالات متحده در منطقه، که به رقابت با چین مرتبط است، چالش‌های امنیتی قابل توجهی برای ایران ایجاد می‌کند. اگرچه ایران به دنبال تقویت توانایی‌های دفاعی خود و استفاده از اتحاد‌های خود با کشورهایی مانند چین و روسیه است، اما برتری فناوری، مشارکت‌های منطقه‌ای و موقعیت استراتژیک نیروهای ایالات متحده همچنان تلاش‌های ایران برای گسترش نفوذ خود و دفاع در برابر تهدیدات خارجی را پیچیده می‌کند.

منازعه ایالات متحده با چین در خاور دور ... (احسان کیانی رئوف و دیگران) ۱۷۵

ایران باید این وضعیت ژئوپلیتیکی پیچیده را با دقت مدیریت کند و میان جاه‌طلبی‌های نظامی خود و راهبردهای دیپلماتیک تعادل برقرار کند تا از درگیری مستقیم با نیروهای برتر ایالات متحده جلوگیری کند.

۳.۴ تأثیرات بر امنیت منطقه‌ای و موازنه قوا/تهدید

منازعه میان ایالات متحده و چین در منطقه هند و اقیانوس آرام علاوه بر افزایش تنش‌ها در این منطقه، تأثیرات عمیقی بر موازنه قدرت/تهدید و امنیت در خاورمیانه، به ویژه برای ایران، دارد. این تأثیرات را می‌توان از چندین جنبه مورد بررسی قرار داد:

۱.۳.۴ تغییر در توازن قوا میان قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای

رقابت استراتژیک میان ایالات متحده و چین، موجب بازتعریف روابط قدرت در نظام بین‌المللی می‌شود. هر دو قدرت در تلاش برای گسترش نفوذ خود در مناطق مختلف از جمله خاورمیانه هستند. این منازعه برای ایران به معنای فرصتی برای بهره‌برداری از این اختلافات و تقویت روابط با چین به منظور مقابله با فشارهای آمریکا است. به ویژه که ایران از نظر اقتصادی و نظامی، به دنبال افزایش همکاری‌های خود با چین بوده و این همکاری‌ها می‌تواند به تقویت توان نظامی و اقتصادی ایران کمک کند. (Swaine, 2019) با این حال، این رقابت قدرت‌های جهانی می‌تواند به تغییر در الگوی توازن قوا در خاورمیانه منجر شود. آمریکا ممکن است به دنبال تقویت حضور نظامی خود در منطقه برای مهار ایران و نفوذ چین باشد. این مسئله می‌تواند باعث افزایش فشار بر ایران در زمینه‌های نظامی و اقتصادی شود، به ویژه از طریق تقویت همکاری‌های نظامی آمریکا با کشورهای عرب خلیج فارس. (Cordesman, 2020) این وضعیت منجر به افزایش بی‌ثباتی در منطقه شده و امنیت ایران را به چالش می‌کشد.

یکی دیگر از پیامدهای منازعه چین و آمریکا، افزایش همکاری‌های نظامی و اقتصادی میان ایران و چین است. همکاری‌های نظامی ایران و چین، از جمله در زمینه‌های فناوری‌های نظامی و تسلیحاتی، می‌تواند باعث افزایش توان نظامی ایران شود و توازن قوا در خاورمیانه را به نفع تهران تغییر دهد. (Belal, 2020, p., 52-54). همچنین، همکاری‌های دریایی و نظامی میان این دو کشور، به ویژه در دریای عمان و خلیج فارس، می‌تواند باعث تقویت توانایی ایران در مدیریت تهدیدات منطقه‌ای شود. با این حال، این تحولات می‌تواند باعث افزایش تنش‌های نظامی در منطقه نیز شود. ایالات متحده ممکن است به دنبال تقویت همکاری‌های خود با عربستان

سعودی و اسرائیل به منظور مهار نفوذ ایران و چین در منطقه باشد. این مسئله به نوبه خود می‌تواند به افزایش رقابت‌های تسلیحاتی و نظامی میان ایران و این کشورها منجر شود و خطر بروز درگیری‌های نظامی در منطقه را افزایش دهد.

۲.۳.۴ افزایش حضور نظامی آمریکا و تهدیدات امنیتی برای ایران

در پاسخ به افزایش همکاری‌های ایران و چین، آمریکا ممکن است به دنبال تقویت حضور نظامی خود در خاورمیانه و هند و اقیانوس آرام باشد. ایالات متحده از طریق حضور در پایگاه‌های نظامی در خلیج فارس، به ویژه در بحرین و قطر، توانایی‌های خود برای مهار ایران را افزایش خواهد داد. (Kaplan, 2021) این وضعیت می‌تواند امنیت ملی ایران را تهدید کند، به ویژه از آنجا که حضور نظامی گسترده آمریکا در منطقه به معنای توانایی بیشتر برای انجام عملیات‌های نظامی علیه اهداف ایرانی خواهد بود.

علاوه بر این، ایالات متحده از فناوری‌های پیشرفته نظارتی و اطلاعاتی بهره می‌برد که می‌تواند توانایی ایران در مقابله با این تهدیدات را محدود کند. استفاده از پهپادها، ماهواره‌ها و تجهیزات جاسوسی پیشرفته، به آمریکا امکان می‌دهد تا به راحتی فعالیت‌های نظامی و اقتصادی ایران را زیر نظر داشته و به تهدیدات واکنش نشان دهد. (Singer, 2020) این امر به ویژه در زمینه امنیت دریایی و توانمندی‌های نظامی دریایی ایران چالش برانگیز خواهد بود، چرا که ایالات متحده از طریق ناوگان پنجم خود در خلیج فارس، تسلط دریایی خود را حفظ می‌کند.

۳.۳.۴ تشدید رقابت‌های تسلیحاتی و خطر بی‌ثباتی منطقه‌ای

همکاری‌های نظامی ایران و چین می‌تواند منجر به افزایش رقابت‌های تسلیحاتی در خاورمیانه شود. ایران با دستیابی به فناوری‌های نظامی پیشرفته از چین، می‌تواند برتری نظامی خود را در منطقه بهبود بخشد. این مسئله می‌تواند باعث افزایش نگرانی‌های کشورهای همسایه مانند عربستان سعودی و اسرائیل شود و این کشورها نیز به نوبه خود به دنبال تقویت توان نظامی خود باشند. (Cordesman, 2020) این رقابت‌های تسلیحاتی، همراه با افزایش تنش‌های نظامی در خلیج فارس، می‌تواند خطر بی‌ثباتی و درگیری‌های نظامی در منطقه را افزایش دهد. هر گونه درگیری نظامی میان ایران و آمریکا یا متحدان منطقه‌ای آن می‌تواند به طور مستقیم بر امنیت ملی ایران تأثیر بگذارد و منجر به پیامدهای امنیتی گسترده‌ای برای این کشور شود.

۴.۴ تأثیرات منازعه چین و آمریکا بر موازنه تهدید و پیامدهای آن برای ایران

علاوه بر موازنه قوا، منازعه میان چین و آمریکا در منطقه هند و اقیانوس آرام و پیامدهای آن برای خاورمیانه و ایران، بر اساس این نظریه، تأثیراتی را بر موازنه تهدید در منطقه می‌گذارد. منازعه استراتژیک میان چین و آمریکا، به ویژه در حوزه‌های نظامی و اقتصادی، موجب افزایش نگرانی‌ها در کشورهای خاورمیانه از جمله ایران می‌شود. در حالی که چین برای بسیاری از کشورها به عنوان یک بازیگر کلیدی اقتصادی تلقی می‌شود، گسترش نفوذ نظامی و سیاسی آن می‌تواند توسط برخی کشورها به عنوان یک تهدید محسوب شود. برای ایران، چین نه تنها یک متحد راهبردی، بلکه یک شریک مهم اقتصادی و نظامی است. با این حال، نزدیکی ایران به چین، می‌تواند تهدیدهای جدیدی از سوی آمریکا و متحدان منطقه‌ای آن مانند اسرائیل و عربستان سعودی ایجاد کند (Cordesman, 2020). افزایش همکاری‌های ایران و چین در زمینه‌های نظامی و اقتصادی، ممکن است توسط کشورهای غربی و برخی از همسایگان منطقه‌ای ایران به عنوان یک تهدید بزرگ‌تر تلقی شود. این موضوع می‌تواند به شکل‌گیری اتحادهای جدیدی با هدف مقابله با نفوذ ایران و چین منجر شود که به نوبه خود، منجر به تشدید تنش‌های منطقه‌ای و حتی تحریم‌های بیشتر علیه ایران خواهد شد.

نظریه موازنه تهدید تأکید دارد که کشورها بر اساس میزان تهدیدی که از سوی دیگران احساس می‌کنند، به دنبال شکل‌دهی به اتحادهای خود هستند. ایران با توجه به فشارهای ناشی از تحریم‌های آمریکا و ناتوانی در ایجاد روابط سازنده با غرب، به چین به عنوان یک متحد استراتژیک و راهی برای دور زدن تحریم‌ها نگاه می‌کند (این ادراک از تهدید، ایران را به سمت تقویت همکاری‌های نظامی، اقتصادی و فناوری با چین سوق می‌دهد).

از سوی دیگر، ایالات متحده و متحدان آن در منطقه، مانند عربستان سعودی و اسرائیل، به شدت نگران افزایش همکاری‌های ایران و چین هستند. از دید این کشورها، نزدیکی ایران به چین، تهدید مستقیمی برای امنیت و توازن قدرت در منطقه است. این مسئله منجر به تشدید همکاری‌های نظامی آمریکا با کشورهای حاشیه خلیج فارس و تلاش برای مهار نفوذ ایران و چین در منطقه شده است.

بر اساس نظریه موازنه تهدید، قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی معمولاً به دنبال تقویت توانمندی‌های نظامی خود به منظور مقابله با تهدیدات خارجی هستند. رقابت چین و آمریکا و نقش آن در خاورمیانه منجر به تسریع رقابت‌های تسلیحاتی در منطقه می‌شود. ایران، در تلاش برای افزایش توانمندی‌های نظامی خود و مقابله با تهدیدات احتمالی از سوی آمریکا و متحدان

منطقه‌ای، به دنبال دستیابی به فناوری‌های پیشرفته نظامی و تسلیحاتی از چین است (Singer, 2020). این همکاری‌های نظامی با چین، می‌تواند به تقویت توانایی‌های دفاعی ایران در حوزه‌های دریایی و فضایی کمک کند و توانمندی‌های این کشور را در برابر تهدیدات خارجی بهبود بخشد.

از سوی دیگر، ایالات متحده با توجه به افزایش توانمندی‌های نظامی ایران، به دنبال تقویت حضور نظامی خود در خاورمیانه و هم‌زمان با آن در منطقه هند و اقیانوس آرام است. افزایش همکاری‌های نظامی آمریکا با کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس و اسرائیل، به معنای تشدید رقابت‌های تسلیحاتی در منطقه است که می‌تواند منجر به افزایش بی‌ثباتی و حتی درگیری‌های نظامی در منطقه شود. (Kaplan, 2021)

۵. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

منازعه چین و ایالات متحده در خاور دور، از یک سو به‌عنوان یک رقابت استراتژیک برای تسلط بر نظم جهانی و از سوی دیگر به‌عنوان یک تهدید به امنیت ملی کشورها به‌ویژه ایران محسوب می‌شود. این رقابت به شدت تحت تأثیر تحولات نظامی، اقتصادی و سیاسی قرار دارد و هر یک از این ابعاد تأثیرات خاص خود را بر روی امنیت ایران دارد. از بُعد نظامی، افزایش توانمندی‌های نظامی چین و ایالات متحده به‌ویژه در عرصه فناوری‌های پیشرفته، به ایران این امکان را می‌دهد تا به‌عنوان یک بازیگر کلیدی در خاورمیانه، به تقویت قدرت دفاعی خود بپردازد. ایران می‌تواند با تقویت همکاری‌های نظامی با چین، از فناوری‌های نظامی و تسلیحاتی این کشور بهره‌برداری کند. این نوع همکاری می‌تواند به افزایش امنیت ملی ایران و کاهش وابستگی به قدرت‌های غربی منجر شود. در بعد اقتصادی، منازعه چین و ایالات متحده تأثیرات قابل توجهی بر سیاست‌های اقتصادی ایران دارد. همکاری‌های اقتصادی و تجاری میان ایران و چین به‌عنوان یک استراتژی کلیدی برای مقابله با تحریم‌های ایالات متحده عمل می‌کند. این همکاری‌ها می‌تواند به تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و صنایع دفاعی ایران کمک کند و در عین حال به‌عنوان یک ابزار برای ایجاد موازنه در برابر فشارهای اقتصادی ایالات متحده عمل کند. از جنبه سیاسی، تحولات ناشی از منازعه چین و ایالات متحده می‌تواند منجر به تغییرات در سیاست‌های خارجی ایران شود. ایران می‌تواند با نزدیک‌تر شدن به چین، از حمایت‌های سیاسی این کشور بهره‌برداری کند و در عین حال به‌عنوان یک شریک استراتژیک در برابر نفوذ ایالات متحده و متحدانش عمل کند. این همکاری می‌تواند به تقویت موقعیت

ایران در محافل بین‌المللی و افزایش وزن سیاسی آن منجر شود. با این حال، این منازعه همچنین چالش‌های امنیتی و سیاسی قابل توجهی را نیز به همراه دارد. تشدید تنش‌ها میان چین و ایالات متحده می‌تواند به افزایش تحریم‌ها و فشارها بر ایران منجر شود و در عین حال فضای رقابت‌های منطقه‌ای را پیچیده‌تر کند. این وضعیت می‌تواند به افزایش تنش‌های داخلی و خارجی ایران و همچنین به چالش‌های جدید در سیاست‌های دفاعی و امنیتی این کشور منجر شود. به طور کلی، منازعه چین و ایالات متحده در خاور دور نه تنها فرصتی برای تقویت موقعیت ایران فراهم می‌کند، بلکه چالش‌های امنیتی و سیاسی قابل توجهی نیز به همراه دارد. ایران باید به طور هوشمندانه و استراتژیک از فرصت‌ها بهره‌برداری کند و در عین حال برای مقابله با تهدیدات و چالش‌های ناشی از این منازعه آماده باشد. تحکیم روابط با چین، افزایش همکاری‌های اقتصادی و نظامی و اتخاذ سیاست‌های دفاعی متناسب می‌تواند به ایران کمک کند تا در این محیط پیچیده و متغیر بین‌المللی، به طور مؤثری عمل کند و منافع ملی خود را تأمین نماید. در نهایت، تحلیل تئوری موازنه قدرت/تهدید می‌تواند ابزاری مؤثر برای درک بهتر این منازعه و پیامدهای آن برای جمهوری اسلامی ایران باشد. درک عمیق از این دینامیک‌ها می‌تواند به تدوین سیاست‌های مؤثر و استراتژیک برای آینده ایران کمک کند.

پی‌نوشت

۱. در دولت ترامپ، واشنگتن به طور فزاینده‌ای به اصطلاح جغرافیایی منطقه هندو پاسفیک استناد کردند. به نظر می‌رسد ترویج این اصطلاح تلاشی برای پاسخ به انتقادات از دخالت آمریکا در آسیا، بر این اساس که این کشور، یک کشور آسیایی نیست، صورت گرفت. در سال ۲۰۱۹، وزارت امور خارجه گزارشی را منتشر و اعلام کردند: ایالات متحده همیشه یک کشور هندو پاسفیک است، و همیشه خواهند ماند. نگاه کنید به: (Pompeo, 2019). در همان سال، وزارت دفاع، منطقه هندو پاسفیک را به عنوان منطقه دارای اولویت خود، اعلام کردند (Shanahan, 2019).

کتاب‌نامه

جعفری، علی اکبر، فلاح، مهرداد، «ایران و چین: به سوی مشارکت راهبردی در آینده با تأکید بر فرصت‌ها و پیچیدگی‌های توافقنامه ۲۵ ساله» فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۵۲، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۱، صفحات ۸۶۸-۸۳۹.

Cordesman, A. H. (2020). *Military Spending and Arms Sales in the Gulf: How They Compare with the U.S., Europe, and Asia*. CSIS.

- Kaplan, R. (2021). *Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific*. Random House.
- Ostovar, A. (2020). *Vanguard of the Imam: Religion, Politics, and Iran's Revolutionary Guards*. Oxford University Press.
- Singer, P. W. (2020). *Wired for War: The Robotics Revolution and Conflict in the 21st Century*. Penguin.
- Swaine, M. D. (2019). *America's Challenge: Engaging a Rising China in the Twenty-First Century*. Carnegie Endowment for International Peace
- Brands, H., & Edel, C. (2020). *The Lessons of Tragedy: Statecraft and World Order*. Yale University Press.
- Scobell, A., & Nader, A. (2016). *China in the Middle East: The Wary Dragon*. RAND Corporation
- Syed, A., Khan, A., & Ejaz, M. (2022). Sino-Iranian Comprehensive Strategic Relations: Implications for the Region. *Journal of Development and Social Sciences*, 3(2), 537–548. [https://doi.org/10.47205/jdss.2022\(3-II\)50](https://doi.org/10.47205/jdss.2022(3-II)50)
- Scobell, A., & Nader, A. (2016). *China in the Middle East: The Wary Dragon*. RAND Corporation
- walt, S. M. (1987). *The Origins of Alliances*. Cornell University Press.
- waltz, K. (1979). **Theory of International Politics**. McGraw-Hill.
- Allison G, (2017). “Destined for war: Can America and China escape Thucydides’ Trap?”, Mariner Books.
- Brands Hal & Michael Beckley, (2022). “Danger Zone: The Coming Conflict with China”, New York: W.W. Norton.
- Clinton Hillary, (2011). “America’s Pacific Century”, Foreign Policy, <https://foreign-policy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>.
- Doshi Rush, (2021). “The Long Game: China’s Grand Strategy to Displace American Order”, Oxford University Press.
- Grothusen Hannah, (2021). “How Biden Is Building on Trump’s Legacy in Taiwan”, Center for Strategic and International Studies, <https://www.csis.org/blogs/new-perspectives-asia/how-biden-building-trumps-legacy-taiwan>.
- Lloyd J Austin III, (2022). “National Defense Strategy of the United States of America”, (Washington, DC: United States Department of Defense, 2022), 4, <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>.
- Mattis Jim, (2018). “National Defense Strategy of the United States of America”, Washington, DC: United States Department of Defense, <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- Pillsbury Michael, (2016). “The Hundred-Year Marathon: China’s Secret Strategy to Replace America as the Global Superpower”, New York: Henry Holt and Company.
- Rogin Josh, (2022). “Has Biden Altered the One-China Policy? Yes and No”, The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/10/13/biden-china-taiwan-policy-contradiction/>.

Sullivan Jake, (2022). "Remarks by National Security Advisor Jake Sullivan at the Special Competitive Studies Project Global Emerging Technologies Summit", The White House, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/09/16/re-marks-by-national-security-advisor-jake-sullivan-at-the-special-competitive-studies-project-global-emerging-technologies-summit/>.

Trump D J, (2017). "Inaugural Address", transcript, *The American Presidency Project*. Available at: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/inaugural-address-14> (Accessed: December 17, 2023).

Wolf Martin, (2019). "The Looming 100-Year U.S.-China Conflict", *Financial Times*, <https://www.ft.com/content/52b71928-85fd-11e9-a028-86cea8523dc2>.